

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.21.566/2014/3.szám

A Kúria a Mizik Ügyvédi Iroda (dr. Mizik Andrea ügyvéd) által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 34.P.88.711/2013. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 61.Pf.632.322/2014/5. számú közbenső ítéletével elbírált perében, amely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a jogtanácsos által képviselt Biztosító beavatkozott, a jogerős közbenső ítélet ellen az alperes által 7. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. április 15. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen a közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2012. január 30-án Budapestről K-ra utazott az alperes által működtetett vonattal. A k-i vasútállomásra érkezés előtt a felperes kinyitotta a még mozgó vonat ajtaját, majd a mögötte álló férfiak valamelyike a felperest meglökte, aki ennek következtében kizuhant és több súlyos sérülés érte.

A felperes a keresetében a balesettel összefüggő vagyoni és nem vagyoni kárának megtérítésére kérte az alperes kötelezését.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a kár a felperes közrehatása, illetőleg harmadik személy közrehatása folytán következett be, ezért az alperes nem tartozik felelősséggel, mert mindezek elháríthatatlan külső oknak minősülnek. Utalt arra is, hogy a felperes a KRESZ több előírását sértette meg, a felperest lelökő személyek bűncselekményt követtek el, az alperes pedig nem képes olyan vonatok

működtetésére, amelyek ajtajai kizárólag álló helyzetben nyithatóak.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította. Az ítélet indokolásában megállapította, hogy a károsult és a harmadik személy közrehatása elháríthatatlan külső oknak minősül. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy önmagában az ajtó kinyitása a sérülést még nem eredményezhette volna, ehhez mindenképpen szükséges volt, hogy a felperest le is lökjék a vonatról, így a baleset a harmadik személy közrehatása folytán következett be, a felperes kára tehát azzal áll okozati összefüggésben, hogy harmadik személy a felperes sérelmére bűncselekményt követett el. Az elsőfokú bíróság indokolása szerint a nemzetgazdaság balesetkori állapota nem tette lehetővé, hogy kizárólag olyan vonatok közlekedjenek, amelyek ajtajai csak álló helyzetben nyithatóak, ezért a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a felperes magatartása a KRESZ 23. §-a (2) bekezdésének c) pontjába ütközött.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a közbenső ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes a felperes 2012. január 30. napján a k-i vasútállomáson az alperes által üzemeltetett vonatból történt kiesésével okozati összefüggésben álló kárai vonatkozásában 60%-os mértékű kártérítési felelősséggel tartozik. A másodfokú bíróság a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően abból indult ki, hogy az elháríthatatlanság megítélése nem szorítkozhat a károkozás pillanatára, hanem mérlegelni kell azt is, hogy az üzemeltető, a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató károkozó, a technika adott fejlettségi szintjét figyelembe véve, a műszaki elháríthatóság feltételeit megteremthette volna-e. Azt az alperes nem vitatta, hogy technikailag lehetséges olyan vonatok üzemeltetése, amelyek ajtaja menet közben nem nyitható. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság a gazdaság teherbíró képességére és annak korlátaira tévesen utalt, ezért az erre vonatkozó részt az indokolásból mellőzte. A nemzetgazdaság balesetkori állapota nem köztudomású, a gazdaság teljesítőképességének pedig a másodfokú bíróság szerint az elháríthatóság körében nincs jelentősége az objektív felelősség folytán, mindebből az következik, hogy az alperes a mentesülés feltételei közül nem bizonyította, hogy a balesetet elháríthatatlan ok idézte elő. A felperes azzal, hogy kinyitotta a mozgásban lévő jármű ajtaját megsértette a KRESZ 23. §-a (2) bekezdésének c) pontjában és (3) bekezdésében, valamint az alperes üzletszabályzatának 9.2.12. pontjában foglalt rendelkezéseket és ezzel az őt ért balesetben felróhatóan közrehatott. Miután felróható magatartásával a kára bekövetkezéséhez maga is hozzájárult, a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az

alperest mint a veszélyes üzem működtetőjét 60%-ban terheli felelősség a felperesnek a perbeli balesettel közvetlen okozati összefüggésben álló kárai tekintetében.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és új határozat meghozatalát kérte, amelyben a bíróság megállapítja, hogy az alperes felelőssége a perbeli balesetért nem áll fenn. Másodlagos kérelme az alperes felelősségét a jogerős közbenső ítéletben meghatározottnál kedvezőbb mértékben megállapító döntésre irányult. Az alperes szerint a baleset az alperes részéről objektíve elháríthatatlan volt, ebből következően a jogerős közbenső ítélet a Ptk. 345. §-ának (1) és (2) bekezdését sérti. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében utalt a KRESZ szabályainak megsértésére, illetőleg arra, hogy a felperes magatartása szabálysértésnek minősül. A felperes megsértette továbbá az alperes személyszállítási üzletszabályzatában foglalt szabályt is azzal, hogy menet közben a feljáró ajtót kinyitotta. Mindemellett a baleset okozója a felperesen kívül a másik két utas volt, akik a felperest a még mozgó vonatról lelökték és ezzel ugyancsak szabálysértést, illetőleg bűncselekményt követtek el és nem tartották be az alperes üzletszabályzatának 9.2.9. pontjában foglaltakat. Az alperes kiemelte, hogy az elháríthatatlanság körében a technika adott fejlettségi szintje mellett a gazdaság teherbíró képességére is figyelemmel kell lenni. A nemzetgazdaság balesetkori állapotában nem volt lehetséges minden viszonylatban olyan vonatok közlekedtetése, amelyek ajtajai csak álló helyzetben nyithatók. A teljes járműállomány lecserélése ilyen járművekre több évig is elhúzódó eljárást jelentene. Az alperes álláspontja szerint a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. A baleset elsődleges oka, hogy a felperes menet közben kinyitotta a vonat ajtaját, a második ok pedig az, hogy az utastársak a felperest lelökték a vonatról.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős közbenső ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős közbenső ítélet az alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A jogerős közbenső ítélet indokolásában a bíróság helyesen állapította meg, hogy a kereset elbírálására a Ptk. 345. §-ának (1) és (2) bekezdése az irányadó. Az alperes felelőssége a vétkességétől független, objektív felelősség, amelynek alapján az üzembentartó akkor is felel a kárért, ha annak bekövetkezéséért

vétkesség nem terheli. Ez a felelősség azonban nem korlátlan, az üzemtartó akkor mentesülhet a felelősség alól, ha a bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Az alperes szerint a balesetnek két külső oka volt, amelyek elháríthatatlanok, mert olyan vonatot nem közlekedtetett, amelynek ajtaja csak álló helyzetben nyílik. Az alperes szerint, amennyiben a felelősségét a bíróság megállapíthatónak tartja, annak mértéke 60%-nál kevesebb. E tekintetben azonban határozott kérelmet nem terjesztett elő és nem fejtette ki azt sem, hogy milyen tények és bizonyítékok alapján indokolt a kisebb mértékű kárfelelősség megállapítása.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a jogerős közbenső ítéletben a bíróság megalapozottan állapította meg, hogy az alperes a felelősség alóli mentesülését nem bizonyította. Nem vitatott tény, hogy nyitva volt a szerelvény ajtaja, miközben még a vonat nem állt meg. E tekintetben az az eldöntendő kérdés, hogy objektíve lett volna-e olyan helyzet, amelyben a vonat kocsijának ajtaja az utasok leszállásához csak akkor nyílik, illetőleg nyitható, ha a vonat már az állomáson megállt. Abban az esetben ugyanis, ha ilyen helyzet az alperes részéről elérhető, azzal a baleset eleve elkerülhető, függetlenül attól, hogy a balesetet az utas kiesése vagy kilökése okozta, vagyis megvalósul az elháríthatóság. A perben bizonyított volt, hogy van technikai megoldás, amellyel a menet közbeni ajtónyitás elkerülhető, az alperes egyes vasútvonalain működnek is ilyen vonatok. Technikailag tehát van lehetőség ilyen megoldásra, amelynek alkalmazása gazdaságilag sem lehetetlen, ezért az alperes elháríthatatlanságot nem tudott bizonyítani, a kimentés egyik feltételének, az elháríthatatlanságnak a hiányában pedig fennáll az alperes kártérítő felelőssége. A bíróság a harmadik személy cselekvését, a károsultnak a vonatból történő kilökését külső oknak tekintette, ennek azonban az elháríthatatlanság hiányában nem volt jogi jelentősége. A közbenső ítélet indokolásában a bíróság hivatkozott azokra a szabályokra, amelyeket a felperes és a harmadik személy megsértett, ennek azonban a kifejtett okok miatt ugyancsak nem volt jelentősége. Bármilyen szabályszegés megállapítására van is alap, ez nem változtat azon a tényen, hogy a baleset elsődleges forrása az volt, hogy az ajtó menet közben nyitható. Miután a külső ok elháríthatatlansága nem volt bizonyított, a Ptk. 345. §-ának (1) bekezdése szerint az alperes kártérítési felelőssége attól függetlenül fennáll, hogy akár a felperes, akár a harmadik személy a magatartásával több jogszabályi előírást is megsértett.

Nem vitatható, hogy a károsult közreható magatartása is megállapítható, ebből következően a Ptk. 345. §-ának (2) bekezdése szerint az alperesnek nem kell megtérítenie a kárt annyiban, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott. A közrehatás csökkenti a károkozó felelősségének következményeit, ekként felelősségcsökkentő a károsult közreható felróható

magatartása. Ennél a felelősségi formánál a károsult felróható magatartásának értékelésekor nem az általános kártérítési felelősséghez tartozó Ptk. 340. §-ában foglaltak alkalmazása történik, ahol vétkesség áll szemben vétkességgel, hanem a károsult felróható magatartása miatt csökken a károkozó felelősségének következménye. A felróhatóság azonos az általában elvárható magatartás elmulasztásával, de ebben az esetben nem kármegosztásról van szó, ugyanis a károkozó felelőssége objektív, a károsultnak viszont a felróható magatartásának következményeit viselnie kell. Ez pedig abban áll, hogy csökken a károkozó felelősségének következménye, vagyis kárcsökkentésre kerül sor. Az adott esetben nem a két fél vétkességét kell tehát összevetni, hanem azt kell megállapítani, hogy a károsult milyen mértékben okozta a kárt. A felperesnek ez a károkozó magatartása az volt, hogy az ajtót menet közben kinyitotta. Ennek következményeiért a károsult felperes felel, kára megfelelő részét viseli [Ptk. 345. § (2) bekezdés], amelynek mértékét a jogerős közbenső ítélet helytállóan állapította meg.

Mindezekre tekintettel a jogerős közbenső ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest a felülvizsgálati eljárás költségének a megfizetésére.

Budapest, 2015. április 15.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

kúriai tisztviselő
HM